

Rådgivning till företagare med utländsk bakgrund

– En effektutvärdering

Tillväxtanalys har uppdraget att utvärdera insatser för statligt finansierad företagsrådgivning. Denna rapport är en effektutvärdering av de rådgivningsinsatser som genomfördes med utökade medel till Tillväxtverket, under perioden 2008–2010, för särskilda insatser för företagare med utländsk bakgrund.

Dnr: 2011/047
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Barbro Widerstedt
Telefon: 010 - 447 44 37
E-post: barbro.widerstedt@tillvaxtanalys.se

Förord

Ett av målen med näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Statligt finansierad företagsrådgivning är en viktig komponent i ett antal företagsfrämjande politiska program. Tillväxtanalys har därför haft i uppdrag av regeringen att utvärdera statliga insatser för företagsrådgivning.

Bättre rådgivning till företagare med utländsk bakgrund var ett delprogram inom ramen för Tillväxtverkets program Företagare med utländsk bakgrund. Syftet med denna studie är att utvärdera om företag som tagit del av rådgivningen har ett bättre utfall i termer av överlevnad, lönsamhet och tillväxt än liknande företag som inte deltagit i ett rådgivningsprogram. Analyserna visar att det inte finns några statistiskt säkerställda skillnader mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretagen avseende tillväxt i produktionsvärde, förädlingsvärde eller lönsamhet. Rapporten har författats av Barbro Widerstedt. Andreas Kroksgård har samlat in data. Ylva Skoogberg, Kent Eliasson och Vukica Bosnjak har läst och kommenterat tidigare versioner.

Östersund, november 2014

Björn Falkenhall
T.f. chef för avdelningen entreprenörskap och näringsliv
Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	7
Summary	8
1 Inledning	9
2 Företagare med utländsk bakgrund	10
2.1 Programmet "företagare med utländsk bakgrund"	12
3 Utvärderingsdesign	15
4 Data och matchning	18
5 Resultat	21
6 Avslutande diskussion	24
7 Referenser	26
Tekniskt appendix	28

Sammanfattning

Uppdraget

Denna studie är en utvärdering av de rådgivningsinsatser som genomfördes som en del av Tillväxtverkets program *Företagare med utländsk bakgrund* under perioden 2008-10. Syftet med studien är att studera effekten på företagets tillväxt och chans att överleva av att delta i något av rådgivningsprojekten. Studien är en underlagsrapport i Tillväxtanalys pågående uppdrag att utvärdera den statligt finansierade företagsrådgivningen.

Resultat och slutsatser

Analyserna visar att det inte finns några statistiskt säkerställda skillnader mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretagen avseende tillväxt i produktionsvärde, förädlingsvärde eller lönsamhet, mätt som produktivitet. De företag som har deltagit i rådgivning har större sannolikhet att överleva jämfört med jämförelseföretagen. Sysselsättningen ökar mer i företag som tagit del av rådgivningen än i jämförelseföretagen.

I programplanen definierades en målgrupp av företag som var mer etablerade än de företag som faktiskt deltagit i projekten. De företag som ingår i analysen är ändå representativa för den ursprungliga målgruppen. De positiva, men inte statistiskt säkerställda resultaten i denna studie bör möjligen tolkas i relation till att den insats deltagarna tog del av, kanske inte nådde upp till den ambitionsnivå som ursprungligen fanns i programmet.

Förslag och rekommendationer

Satsningen var avsedd att både ge rådgivning till etablerade företag och utveckla metoder för att nå målgruppen. När program utformas för lärande, bör åtgärder vidtas för att kunna utvärdera satsningen både på insatsnivå och på policynivå. För att kunna göra bättre utvärderingar som kan kontrollera för den potentiella selektionen skulle det även vara värdefullt att få en ökad förståelse för företagets tillväxtprocess.

Framtida undersökningar/Fortsatt lärande

Affärsutvecklingsprojekt inom ramen för Främja kvinnors företagande under programperioden 2010-14 kommer genom ett högre antal deltagare att ha bättre potential för utvärderingar av denna typ av insatser.

Summary

The Assignment

This study is an evaluation of the business counselling projects implemented as part of the Swedish Agency for Economic and Regional Growth's *Programme for entrepreneurs with a foreign background* during the period 2008-10. The purpose of the study is to examine the impact of participating in a counselling project on firm growth and the chances of firm survival. The study is a background report as part of Growth Analysis' ongoing commission to evaluate state-funded business counselling services.

Results and conclusions

The analyses show that there are no statistically significant differences between companies that participated in the programme and comparable companies with regard to growth in production value, value added or productivity. Companies that participated in the counselling programme are more likely to survive than similar companies that did not participate in a counselling project. Employment also increases more in companies that participated in the counselling programme than firms in the comparison group.

The actual programme participants consisted of firms that were less established than the target group initially intended. The companies included in the analysis are representative of the original target group. The positive, but not statistically significant, results in this study should possibly be interpreted in relation to the fact that the implementation of the programme perhaps did not live up to the original ambition.

Proposals and recommendations

The initiative was intended both to give advice to established companies and to develop methods for reaching the target group. Measures should be implemented to ensure that the initiative can be evaluated at both project level and policy level, in order to facilitate learning. It would also be useful to gain a greater understanding of the growth process of companies, in order to improve future evaluations by better controlling for potential sample selection.

Future investigations/Continued learning

Business development projects within the context of the Swedish Agency for Economic and Regional Growth's programme *Promoting women's entrepreneurship* during the programme period 2010-14 will provide greater potential for evaluations of this type of initiative owing to a larger number of participants.

1 Inledning

Näringsdepartementet har gett i uppdrag åt Tillväxtanalys att utvärdera statliga insatser för företagsrådgivning. *Bättre rådgivning till företagare med utländsk bakgrund* var ett delprogram inom ramen för Tillväxtverkets program ”Företagare med utländsk bakgrund”. Syftet med denna studie är att utvärdera om företag som tagit del av den rådgivning som erbjöds inom ramen för programmet har ett bättre utfall i termer av överlevnad, lönsamhet och tillväxt än liknande företag som inte deltagit i ett rådgivningsprogram.

Ett av målen med näringspolitiken är att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Statligt finansierad företagsrådgivning är en viktig komponent i ett antal företagsfrämjande politiska program. Offentlig finansiering av företagsrådgivning motiveras med att marknaden för rådgivning till små och medelstora företag är relativt begränsad, till följd av att den kommersiella marknadens volym är relativt liten.¹ Syftet med företagsrådgivning är att företaget skall få kunskap och redskap för att förbättra företagets konkurrensförmåga och därigenom få en bättre chans att överleva och växa.

Rådgivning kan delas upp i tre typer med avseende på rådgivningens omfattning (1) information och upplysning, (2) generell rådgivning och (3) specifik rådgivning.² Statliga insatser finns inom alla tre områden. Generell information och upplysning om att starta företag lämnas av myndigheter inom myndighetens sakområde. Myndigheterna arbetar även gemensamt för att kontinuerligt förenkla och förbättra tillgången på sådan information.

Specifik rådgivning riktar sig till den speciella situationen i ett visst företag. Denna typ av rådgivning bedrivs av en stor mängd privata aktörer, till exempel revisorer, olika typer av företagskonsulter och banker. ALMI företagspartner, Innovationsbron och Nystartskontoren är exempel på statligt finansierade aktörer som erbjuder specifik rådgivning. Tillväxtverket har ett antal olika program inom vilka specifik rådgivning är en del, även om Tillväxtverket inte primärt är utförare av rådgivningsverksamheten. *Företagare med utländsk bakgrund*, som är ämnet för denna studie, är exempel på ett sådant program.

Företag som har deltagit i rådgivningsinsatserna överlever har en högre sannolikhet att överleva jämfört med liknande företag som inte deltagit. Sysselsättningen ökar mer i företag som deltagit än bland jämförelseföretagen. Det finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretagen med avseende på tillväxt i produktionsvärde, löner och vinster (förädlingsvärde) eller lönsamhet (mätt som ökad produktivitet).

Rapporten är disponerad på följande sätt: I avsnitt 2 finns en översiktlig beskrivning av problemområdet och programmet. Avsnitt 3 beskriver utvärderingsdesignen. Data och matchningsprocessen beskrivs i avsnitt 4. Resultaten återfinns i avsnitt 5. Rapporten avslutas med en sammanfattande diskussion i avsnitt 6. Detaljerad information om skattningar och skattningsresultat återfinns i appendix.

---

¹ Proposition 2009/10:148, s24.

² Tillväxtanalys (2009)

2 Företagare med utländsk bakgrund

Nästan tjugo procent av företagarna i Sverige har utländsk bakgrund. Att satsa på företagare med utländsk bakgrund är motiverat ur närings-, arbetsmarknads- och integrationspolitiskt perspektiv. Företagande är för många en viktig väg in på den svenska arbetsmarknaden.³ Företag som leds av personer med utländsk bakgrund sysselsätter fler i förhållande till företagets omsättning än liknande företag som drivs av personer med svensk bakgrund. Dessa företag är även viktiga arbetsgivare för andra personer med utländsk bakgrund. Under 2011 arbetade knappt 35 procent av dem med utländsk bakgrund på den svenska arbetsmarknaden i företag som leds av en operativ företagsledare med utländsk bakgrund.⁴ Företag som drivs av företagare med utländsk bakgrund är i större utsträckning inriktade på en internationell marknad än företag som leds av företagare med svensk bakgrund, och är viktiga länkar mot nya internationella marknader.⁵

Företag som leds av en företagsledare med utländsk bakgrund är i genomsnitt mindre än företag som leds av personer med svensk bakgrund, vilket framgår av tabell 1. Detta gäller alla dimensioner i vilka vi mäter storlek på företaget: antal anställda, produktionsvärde, löner eller förädlingsvärde (det vill säga löner och vinster). Företag som leds av personer med utländsk bakgrund sysselsätter dock fler i relation till verksamhetens omfattning, vilket märks i ett lägre produktionsvärde per sysselsatt. I viss mån beror detta på att företag som leds av personer med utländsk bakgrund är verksamma i andra branscher än företag som drivs av personer med svensk bakgrund, men förhållandet gäller även inom branscher.⁶ Samtidigt noterar Nutek (2007, 2010) att företagare med utländsk bakgrund oftare har som ambition att företaget ska växa. Företag som leds av operativa företagsledare som är andra generationens invandrare växer mer än företag som leds av svenskfödda eller utlandsfödda företagsledare.⁷ Det finns således utrymme för en tillväxt och förbättrad produktivitet i företag som leds av företagsledare med utländsk bakgrund.

Vad är utländsk bakgrund?

En person har utländsk bakgrund om denne är utlandsfödd, eller har två utlandsfödda föräldrar.

Detta är den gängse definitionen, som bl.a. används av SCB.

I programmet "Företagare med utländsk bakgrund" används en alternativ definition. En person med utländsk bakgrund är där en person som är utlandsfödd, eller har minst en utlandsfödd förälder. Vi använder därför denna definition i analysen.

³ Klinthäll och Urban (2010)

⁴ Entreprenörskapsdatabasen och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), SCB. Egna beräkningar.

⁵ Se litteraturen om migration och utrikeshandel. Hatzigeorgiou och Lodefalk (2011) för en studie på svenska data. Tillväxtverket (2012)

⁶ Avser år 2011. Källa: Entreprenörskapsdatabasen och Företagens ekonomi, SCB, egna beräkningar.

⁷ Efendic m.fl. (2012), eller Neville m.fl. (2012).

Tabell 1: Deskriptiv statistik för ett urval företagskaraktäristika år 2011, fördelade på den operativa företagsledarens bakgrund.

	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund
Produktionsvärde, tusentals kr	11 169,2	7 959,6
Förädlingsvärde, tusentals kr	4 262,2	2 908,2
Antal anställda	5,6	4,2
Lönesumma, tusentals kr	2 927,2	2 000,2
Kapitalstock, tusentals kr	1 873,5	863,4
Kapitalstock per sysselsatt, tusentals kr	150,8	59,0
Produktionsvärde per sysselsatt, tusentals kr	798,0	637,5
Antal företag	374 980	71 246

Företag aktiva år 2011, med identifierad företagsledare och positivt produktionsvärde.

Källa: Företagens Ekonomi och Entreprenörskapsdatabasen, SCB.

Tidigare utvärderingar och forskning om företagare med utländsk bakgrund

Föreliggande studie är ett av de första försöken att effektutvärdera rådgivningsprogram riktade mot företagare med utländsk bakgrund. I Tillväxtanalys (2011b) konstateras att det finns få effektutvärderingar av rådgivningsverksamhet i allmänhet och effektutvärderingar av program riktade till företagare med utländsk bakgrund verkar inte finnas alls. En uppdaterad sökning i juli 2014 finner inga nya utvärderingar med fokus på att utvärdera programmets effekt på företagets resultat. En möjlig anledning till detta kan vara att riktade rådgivningsinsatser till denna grupp är ett relativt nytt inslag i näringspolitiken, vilket innebär att insatserna inte har funnit en etablerad form. OECD (2013) finner i en inventering av näringspolitiska insatser riktade mot specifika utsatta grupper (*inclusive entrepreneurship*) två andra europeiska satsningar riktade mot företagare utifrån etnisk tillhörighet; ett i Österrike och ett i Danmark. Inget av dessa projekt har pågått under en längre tid, eller nått stora grupper.⁸ Vi har inte hittat någon publicerad effektutvärdering av någon av dessa program.

Den tillgängliga forskningen begränsar sig till att förstå och kartlägga företagare med utländsk bakgrund (Andersson och Hammarstedt (2011), Klinthäll och Urban (2011)), eller kartlägga deras företagande (Baycan-Levent och Nijkamp (2009)). Viss forskning fokuseras på speciella utmaningar som företagare med utländsk bakgrund möter, till exempel avseende tillgång till finansiellt kapital (Fairlie (2012), Casey (2014)). Andra aspekter som studeras är betydelsen av socialt och kulturellt kapital, (Katila och Wahlbeck (2012), Chand och Ghorbani (2011)) och sambandet mellan arbetsmarknad och entreprenörskap (Prescott och Robinson (2011)). En av få studier som rör företagsrådgivning och som behandlar företagare med utländsk bakgrund är Lundström och Kremel (2011). De studerar efterfrågan på företagsrådgivning bland nystartade företag och finner att företagare med utländsk bakgrund uttrycker ett större behov av rådgivning, och även utnyttjar rådgivningssystemet i högre utsträckning.

⁸ Inventeringen har inte ambitionen att vara fullständig, utan listar ”inspirerande” exempel på inkluderande näringspolitik. Den svenska satsningen återfanns inte i inventeringen.

2.1 Programmet "företagare med utländsk bakgrund"

Tillväxtverket (och Nutek före 2009) har länge arbetat med ett program för att främja "Företagare med utländsk bakgrund". I budgetpropositionen 2008 avsattes särskilda medel för insatser med syfte att stärka företagandet i gruppen:

"För att stärka företagandet och incitamenten att starta och driva företag bland kvinnor och män med utländsk bakgrund satsar regeringen 20 miljoner kronor om året 2008-2010. Satsningen ska bidra till både fler och växande företag samtidigt med integration och motverkande av utanförskap såväl på kort som på lång sikt." (Prop 2007/2008:1)

Den allmänna skrivningen i budgetpropositionen konkretiserades närmare av Nutek i en programplan för perioden 2008 – 2010. Programmet innefattade insatser inom fyra områden: (1) Kunskap och attityder inom det finansiella systemet, (2) Nätverk och mötesplatser som stöd för utveckling, (3) Kunskap om företagande med utländsk bakgrund, samt (4) kvalificerad rådgivning till etablerade företag. Det är den sistnämnda insatsen som utvärderas här.

I programplanen konstateras att företagare med utländsk bakgrund upplever att de har tillgång till information och rådgivning för att driva och utveckla sitt företag i mindre utsträckning än vad företagare med svensk bakgrund uppger. Dessutom har företagare med utländsk bakgrund svårt att få hjälp av det etablerade stödsystemet, vilket främst antas bero på strukturella skillnader bland annat i verksamhetsinriktning. Denna behovsinventering har varit vägledande i de projekt som faktiskt genomfördes. Rådgivningen genomfördes i nio olika projekt, där sex av projekten hade verksamma företag som målgrupp.⁹ Vilka projekten är framgår av tabell 2.

Den offentligt finansierade rådgivningen hade, åtminstone vid tidpunkten för programplanens framtagande, ett fokus på nyföretagande. I programplanen formulerades ambitionen att komplettera rådgivningens inriktning till att även omfatta mer etablerade företag. Motivet för att erbjuda denna typ av rådgivning är att redan etablerade företagare efterfrågar mer specialiserad och kvalificerad rådgivning.¹⁰

Ett viktigt syfte med rådgivningsinsatserna var metodutveckling – att hitta bra former för rådgivning till olika grupper av företagare med utländsk bakgrund.

Rådgivningsverksamheten drevs i projektform med Nutek/Tillväxtverket som medfinansär. Projektformen gjorde det möjligt att utarbeta insatser som är riktade mot specifika målgrupper, till exempel unga företagare, kvinnor, eller företag som vill inrikta sig på en internationell marknad. Detta för att anpassa rådgivningen till målgruppens behov. I slutrapporten (Tillväxtverket 2011b) konstateras att de flesta projekt har genomförts enligt plan, men att

... "det har också funnits projekt, ofta drivna av privata och mindre etablerade aktörer, som tyvärr inte hittat eller lyckats rekrytera villiga deltagare. Detta kan bero på att projektägaren inte har utgått från användarens behov eller språk, utan tagit för givet att alla insett behovet och begripit kommunikationen."

⁹ Projekt där organisationsnummer samlades in identifieras som projekt med företag som målgrupp. Projekt där personnummer samlades intogs ha individer som målgrupp.

¹⁰ Nutek (2008).

Tabell 2: Projekt och antal deltagare i projekt med omfattande inslag av företagsrådgivning.

Projekt	Antal deltagare	Antal identifierade företag
<i>Projekt med företag som målgrupp:</i>		
Ad Acta - Kvalificerad rådgivning för etablerade invandrarföretag	328	305
Utgår: Ad acta fas 0: ej rådgivna	-188	-172
Kvar: Rådgivna: Ad acta fas 1-2	140	133
Utveckling av bättre rådgivningsmetoder för ökat internationellt handelsutbyte (Kosmopolitföretag)	300	292
Kompetens inom livsmedelssektorn	55	53
Irakprojektet	47	30
Mångfald Falun Borlänge	23	20
Ökade offentliga inköp	17	15
<i>Projekt med företagare (individ) som målgrupp</i>		
Kompetensutveckling för företagare med utländsk bakgrund	82	17
Kompetensutveckling inom IT för invandrarföretagare Sylan IT	155	3
SVENSKA FÖR FÖRETAGARE (SFF), ALMI, Örebro	30	0
Totalt	1 037	735

Anm: Omfattande inslag av företagsrådgivning definieras som enskild rådgivning, eller en liten grupp som träffas flera gånger i affärsutvecklingssyfte, men inte enstaka seminarier eller informations- eller inspirationsmöten.

Källa: Tillväxtverket.

Kontigo (2011) anlitas av Tillväxtverket för att göra en utvärdering av programmets genomförande. I denna utvärdering av programmet noterades en viss målgruppsglidning redan på projektstadiet, där målgruppen samtidigt är blivande, nyblivna och etablerade företagare, vilket är problematiskt om målet är kvalificerad, individuell rådgivning till etablerade företagare. Vad gäller kvaliteten på rådgivningen anser två tredjedelar av deltagande etablerade företag att projektet bidragit till företagets utveckling.

I denna utvärdering behandlas samtliga projekt som en enhetlig insats, och variationer mellan projekten beaktas inte. När det finns få deltagare i ett program är det svårt att få statistiskt säkerställda skillnader mellan deltagare i program och andra, eftersom slumpen får stor betydelse. För att en skillnad skall bli statistiskt säkerställd när det är en liten grupp deltagare som får en relativt begränsad insats, krävs antingen relativt stora skillnader mellan grupperna, eller måttstockar som kan fånga små skillnader. En uppdelning av programmet på olika projekt skulle ytterligare öka osäkerheten i resultaten.

Når programmet målgruppen?

Målgruppen för insatsen är företag som leds av en företagare med utländsk bakgrund. Med företagare avses i detta fall operativ företagsledare eller därmed likställd person som har stort operativt ansvar för företagets verksamhet. Att ha utländsk bakgrund innebär att ha minst en utlandsfödd förälder. Målgruppen är etablerade företag som har varit aktiva i minst tre år. Vidare har programmet som ambition att nå företagande kvinnor med utländsk bakgrund.

Eftersom vi i denna studie använder registerbaserade uppgifter kan vi göra en kompletterande oberoende analys huruvida programmet når den avsedda målgruppen. Kvaliteten i dessa uppgifter är lägre än när man frågar deltagargruppen direkt, men är av central betydelse för utvärderingen, eftersom om deltagarna identifierade utifrån registerdata skiljer sig mycket från den direkta information projektledare och Tillväxtverket har tillgång till, blir det svårt att hitta relevanta företag att jämföra med.

Drygt 90 procent av de företag som deltagit i programmet har en operativ företagsledare som har utländsk bakgrund. I återstående fall har ungefär hälften av företagen bytt operativ företagsledare under programperioden. Drygt 30 procent av deltagarna är kvinnor, vilket tyder på att man uppfyller ambitionen att särskilt nå ut till kvinnor, då andelen kvinnor bland företagare med utländsk bakgrund i allmänhet är cirka 20 procent.

Däremot verkar måluppfyllelsen vara lägre i ambitionen att nå etablerade företag. En stor del av de företag som deltagit har intermittent aktivitet, som antyder att företagaren går in och ut ur företagande. Det tyder på att företagandet är en marginell verksamhet. Företaget kan vara en deltidsverksamhet vars omfattning i viss mån beror på företagets lönsamhet. Det kan då bli nödvändigt att komplettera inkomsten med lönearbete under långa perioder, under vilka företaget är vilande.

3 Utvärderingsdesign

Ur näringspolitiskt perspektiv är målet med företagsrådgivningen att företag som tar del av rådgivning växer i omsättning och förädlingsvärde, och därigenom få större chans att överleva och växa. Även om målen i projekten är uttryckta på andra sätt, till exempel att utveckla exportmarknaden eller slå sig in i offentlig uppdragsverksamhet, är det långsiktiga målet att öka omsättning och förädlingsvärde. I uppdraget till Tillväxtanalys pekas tre målvariabler ut mot vilka verksamheten ska utvärderas: (1) ökad sannolikhet för överlevnad, (2) högre tillväxt och (3) bättre lönsamhet än företag som inte tagit del av programmet. I denna studie undersöks om företag som deltagit i Tillväxtverkets rådgivningssatsning till företagare med utländsk bakgrund har haft en högre tillväxt i förädlingsvärde, produktivitet och överlevnad än liknande företag som inte deltagit i programmet.

Överlevnad definieras som att företaget existerar och har deklarerat ett produktionsvärde i företaget två år efter avslutat deltagande i programmet.

Tillväxt mäts som tillväxt i produktionsvärde (omsättning) och förädlingsvärde (löner och vinster), samt produktionsvärde per sysselsatt. Företagen kan även växa genom att öka användningen av arbete och realkapital.

Lönsamhet är ett mer diffust begrepp, men tolkas här som en ökad produktivitet genom ett teknologiskt skift, det vill säga att produktionsvärdet ökar även vid en oförändrad användning av arbete och realkapital.

Utvärdering går i princip ut på att försöka ta reda på hur företaget skulle ha utvecklats om företaget inte deltagit i programmet och jämföra detta utfall med det faktiska utfallet. Det hypotetiska utfallet – hur företaget skulle utvecklas om det inte deltagit i programmet – är inte möjligt att observera, och det är därför nödvändigt att skatta detta kontrafaktiska tillstånd. För att uppskatta den kontrafaktiska utvecklingen i företagen som deltagit, använder vi en jämförelsegrupp av företag som inte deltagit i programmet, men som är så lika som möjligt de deltagande företagen vid tiden innan de gick in i programmet. Vi antar att utvecklingen i dessa företag liknar den utveckling som de företag som deltar i programmet skulle ha haft om de inte deltagit i rådgivning.

Den matchningsmetod som används är ”coarsened exact matching” (Iacus m.fl. 2008). Metoden går ut på att i förväg bestämma hur ”lika” företagen ska vara med avseende på enskilda variabler genom att vidga (*coarsen*) likhetsbegreppet och sedan matcha på den vidgade variabeln. Metoden finns utförligt beskriven i Tillväxtanalys (2012a).

I analysen används tre olika matchade jämförelsegrupper. Att använda tre olika jämförelsegrupper är ett sätt att beakta problem som matchningsprocessen inte kan eliminera.

Den första jämförelsegruppen består av liknande företag, där uppgift om operativ företagsledare är tillgänglig. Eftersom det finns relativt många företag i data som inte har en operativ företagsledare går det att öka antalet observationer genom att inte beakta den operativa företagsledarens bakgrund. Därför används även en andra jämförelsegrupp bestående av företag som matchats enbart utifrån företagskaraktäristiska såsom bransch, region, antalet anställda, produktionsvärde och kapitalstock. I den tredje jämförelsegruppen ingår endast företag som har deltagit i programmet, men som fått

rådgivning i mindre omfattning. Vi använder då en särskild egenskap i designen av ett av de ingående projekten för att ytterligare förbättra analysen.

Ett vanligt problem vid utvärdering är *selektion*, vilket innebär att de som deltar inte är ett slumpmässigt urval av alla potentiella deltagare. I denna studie vet vi till exempel att de företag som deltagit leds av personer med utländsk bakgrund. Om det finns systematiska skillnader i tillväxttakt mellan företag som leds av företagsledare med svensk eller utländsk bakgrund, kan detta leda till att effekten över- eller underskattas. Den första jämförelsegruppen gör det möjligt att beakta den potentiella skillnaden mellan företag som leds av personer med svensk respektive utländsk bakgrund. Tyvärr är det många företag för vilka den operativa företagsledaren inte är känd, vilket innebär att det blir ett relativt stort bortfall av företag som deltagit i programmet. Om man i stället matchar enbart på företagskaraktäristika finns fler företag som deltagit i programmet kvar i analysen, men då går det inte att kontrollera för systematiska skillnader mellan företag som leds av personer med svensk och utländsk bakgrund. Genom att jämföra resultaten hoppas vi ringa in effekten genom att studera den från flera olika vinklar.

Alla faktorer som avgör företagets vilja att delta i ett rådgivningsprogram går dock inte att observera i data. Om sådana faktorer även påverkar företagets tillväxt och överlevnad, blir uppskattningen av effekten fel. Till exempel: företag med ambition att växa har troligen större sannolikhet att söka sig till ett affärsutvecklande program. Samtidigt är det rätt naturligt att chansen är större att företag som har som ambition att växa faktiskt växer, jämfört med företag som inte har för avsikt att växa. Detta brukar kallas (positiv) *urvalsselektion* när de som går in i ett program också är de som har störst chans till framgång, oavsett om de hade deltagit i programmet eller inte. Om det inte går att skilja mellan deltagande i program och ambitionen blir den skattade effekten summan av dessa två faktorer.

För att i någon mån beakta urvalsselektionen använder vi oss av utformningen av ett i programmet ingående delprojekt. I projektet Ad Acta får ungefär hälften av företagen en begränsad rådgivning, medan den andra hälften av företagen får en mer fördjupad insats. Genom att använda den grupp företag som endast fick den mindre insatsen som jämförelseföretag, kontrollerar vi i viss mån för urvalsselektion på icke observerbara faktorer som uppstår genom att företag som söker sig till rådgivningsprogram har en mer fokuserad ambition att växa än andra företag. Däremot återstår en viss ”administrativ selektion”, eftersom valet av företag till fas 1 och 2 i programmet beror på en administrativ bedömning av företagets tillväxtpotential.

Ett annat problem som kan uppstå är *kontaminering*. Kontaminering uppstår när företag – antingen i jämförelsegruppen eller bland deltagarna – tar del av en liknande insats som inte utvärderaren känner till. Om de som ingår i jämförelsegruppen har tagit del av ett liknande alternativt stöd, kan detta leda till att effekten underskattas, eftersom alternativet till att få rådgivning genom programmet inte är ”ingen rådgivning” utan rådgivning i en annan form. Eftersom företag som deltagit i Ad acta har uttryckt en ambition att växa, genom att delta i en del av programmet, kan de ha en ökad sannolikhet att söka rådgivning från andra håll, även om de inte blir valda för vidare rådgivning. Det är i viss mån möjligt att kontrollera för alternativa offentliga rådgivningsinsatser, men inte för privat rådgivning.

I Tillväxtanalys (2012) undersöks effekten av kontaminering och selektion. Där konstateras att kontaminering är ett begränsat problem när man använder ett matchat urval från hela företagsstocken som jämförelsegrupp. Urvalsselektion är däremot ett större problem, och den uppskattade effekten halveras när självselektionen beaktas.

Jämförelse efter matching

I jämförelsen mellan företag som deltagit i en rådgivningsinsats och företag som inte deltagit används en difference- in-difference ansats (DID). Skillnaden mellan företag som deltagit och jämförelseföretagen beräknas genom en linjär regression. På detta sätt kan vi kontrollera dels för de skillnader mellan företag som deltagit och jämförelsegruppen som ändå återstår efter matchning, dels för andra faktorer som påverkar företagens tillväxt. Regressionen beskrivs närmare i ett tekniskt appendix. Effekten definieras som skillnaden i genomsnittligt tillväxttakt mellan deltagande företag och jämförelseföretag. För en utförligare beskrivning av metoden, se Tillväxtanalys (2012).

4 Data och matchning

Under 2011, i inledningsskedet av detta projekt, inventerades datatillgången till de rådgivningsprogram som Tillväxtverket/Nutek genomförde inom ramen för programmet *Företagare med utländsk bakgrund*.¹¹ I denna inventering framkom att tillgången till person- och organisationsnummer för företag och personer som deltagit i programmet var i princip fullständigt. Rådgivning definierades som till exempel en liten grupp som träffas flera gånger i affärsutvecklingssyfte, alternativt enskild rådgivning, men inte enstaka seminarier eller informations- eller inspirationsmöten.

Totalt finns i underlaget från Tillväxtverket 1 037 deltagande i insatser inom nio olika rådgivningsprojekt. Deltagarna identifierades antingen med person- eller organisationsnummer, i vissa fall med båda. Projekt där huvudsakligen organisationsnummer samlades in antas vara program där målgruppen är företag, medan projekt där deltagarna identifierades med personnummer antas ha individen som målgrupp.

Av de drygt tusen deltagarna som fått rådgivning har 770 deltagit i projekt där målgruppen antas vara företag. Av dessa finns ett identifierat organisationsnummer för 715 deltagare, fördelade på 635 olika företag. En del företag har alltså deltagit med flera deltagare eller i flera projekt. Vi vet alltså identitet på över 90 procent av deltagarna, vilket är mycket bra i jämförelse med andra insatser.

Data kompletterades för samtliga företag, såväl företag som deltagit som jämförelseföretag, med uppgifter hämtade från Företagens ekonomi (SCB). Denna undersökning innehåller resultat- och balansräkningsuppgifter för samtliga icke-finansiella företag. Dessa uppgifter kompletteras med uppgifter om operativ företagsledare från entreprenörskapsdatabasen, i de fall det finns sådan uppgift.¹² Monetära uppgifter, som omsättning och kapitalstock, har fastprisberäknats med konsumentprisindex till 2012 års priser.

För att ett företag ska ingå i analysen krävs att ett antal förutsättningar är uppfyllda.

1. Företaget skall vara aktivt och deklarerat för verksamhet i företaget året för deltagande i rådgivningsinsatsen, samt året innan insatsen inleds. Företag som varit inaktiva går inte att matcha på verksamheten innan de deltog i projektet. Matchningen skulle i så fall behöva ske på den operativa företagsledarens verksamhet under perioden innan hen deltog i programmet. En sådan utvärdering skulle inte vara jämförbar med övriga utvärderingar som ingår i denna studie.
2. Företaget skall vara ett icke finansiellt företag som drivs som enskild firma, enkelt bolag, handels- eller kommanditbolag, aktiebolag eller ekonomisk förening.
3. Företaget skall inte ha fått selektivt företagsstöd från annan aktör under det år insatsen inleds eller under de närmast två föregående åren. Dessa kan inte ingå i analysen, då detta kan leda till att effekten av en alternativ insats påverkar resultatet.

¹¹ Tillväxtanalys (2011a)

¹² För att ta fram uppgift om operativ företagsledare krävs bland annat att företag är aktivt enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), vilket inte är fallet för företag som inte lämnat kontrolluppgift för utbetalning av lön eller inkomst av näringsverksamhet. Denna uppgift saknas främst för små och nya företag.

4. Företaget har deltagit i insatsen om företaget fått rådgivning i betydande omfattning enligt definitionen ovan. Företag som deltagit i fas 0 i projektet Ad acta räknas därmed inte som deltagare. Ad acta fas 0 omfattar endast allmän information och en kortare rådgivningsinsats.

I tabell 3 beskrivs bortfallet av företag från den totala gruppen deltagare till den grupp företag som ingår i analysen. Totalt har representanter från 635 organisationer deltagit i olika rådgivningsprojekt. 110 företag uppfyllde inte aktivitetsvillkoret (1). Tio organisationer var inte företag enligt den definition som används här, utan kommuner och uppfyller därmed inte villkor (2). 55 av de återstående företagen har fått andra stöd under perioden för deltagande eller upp till två år innan och uppfyller därmed inte villkor 3. Av de återstående företagen deltog 134 enbart i Ad actas fas 0, och räknas då inte som rådgivna (villkor 4).¹³ Totalt återstår 316 företag som kan ingå i analysen. Av dessa saknar 57 företag en identifierad operativ företagsledare, vilket är nödvändigt för att kunna kontrollera för eventuella systematiska skillnader i företagstillväxt mellan företag med en företagsledare med svensk eller utländsk bakgrund.

Tabell 3: Från data till undersökningspopulation

Villkor	Antal berörda företag
Antal noteringar om deltagande	1037
Antal deltagare i projekt med företagare som målgrupp	770
Antal identifierade deltagare i projekt där målgruppen identifierad som "företag"	715
Antal företag som deltar i projekt med målgruppen "företag"	635
<i>Utgår: Företag som inte är kontinuerligt aktiva under perioden för deltagande, eller upp till två år innan*</i>	-110
<i>Utgår: organisationen är inte ett företag</i>	-10
<i>Utgår: Företag som endast deltagit i Ad acta fas 0</i>	-134
Återstår: Antal aktiva företag som fått rådgivning	381
<i>Utgår: Företaget saknar produktion året innan deltagande perioden</i>	-10
<i>Utgår: Företaget har fått annat stöd under perioden för deltagande eller upp till två år innan.</i>	-55
Återstår: Antal etablerade företag som deltagit i omfattande insats	316
<i>Varav företag med identifierad operativ företagsledare</i>	259

* Företagen som är aktiva två år innan deltagandeperioden, måste vara aktiva även året innan deltagandeperioden. Nyaktiverade företag, som är aktiva endast året innan deltagande i programmet ingår. Alla företag måste vara aktiva under året för deltagande

Källa: Tillväxtverket, Företagens ekonomi och Entreprenörskapsdatabasen, SCB. Egna beräkningar.

Eftersom utvärderingen som helhet avser effekter av statligt finansierad företagsrådgivning i allmänhet, snarare än en utvärdering av programmet *Företagare med utländsk bakgrund*, har vi valt att fokusera på effekten av rådgivning till etablerade företag. Ungefär hälften av de företag som deltagit i något av programmets olika projekt definieras som aktiva utifrån kriterierna ovan och ingår därför i analysen.

Bortfallet av företag på grund av att de inte klassas som aktiva är relativt stort med tanke på att målgruppen var aktiva företag. Det innebär även att det blir relativt få företag som kan tas med i analysen. Urvals- och matchningsprocessen måste därför i viss mån anpassas för att minimera ytterligare bortfall.

¹³ Tillväxtverket (2010)

Företag som deltagit i rådgivningsinsatser matchats med ett liknande företag, vilket då fungerar som jämförelseföretag. Jämförelseföretag har valts från samtliga företag för det år företaget gick in i programmet och matchades exakt med avseende på bransch och län. I övrigt matchades företagen med avseende på företagets produktionsvärde, kapitalstock per sysselsatt, storleksklass definierad utifrån antalet anställda, samt aktivitetsnivå under första året för deltagande i programmet och två år innan. Det går inte att hitta jämförelseföretag till 12 företag med de uppställda matchningskriterierna. Se Appendix för ytterligare detaljer om matchningsprocessen.

Syftet med matchningen är att minska skillnaderna mellan deltagande företag och jämförelseföretag. Deskriptiv statistik för de variabler som inte är exakt matchade återfinns i tabell 4. Skillnaden mellan jämförelseföretagen och företagsstocken som helhet är betydligt mindre efter matchningen än när man jämför med hela företagsstocken

Tabell 4: Deskriptiv statistik i jämförelsegruppen och bland företag som fått rådgivning. Medelvärde.

	Alla företag	Jämförelsegrupp	Matchade
Produktionsvärde*, tkr	5 737,9	4 806,5	4 699,3
Förädlingsvärde, tkr	2 114,7	2 086,0	2 251,2
Antal anställda*	2,7	3,3	3,4
Produktionsvärde per sysselsatt, tkr	681,9	725,8	729,7
Kapitalstock, tkr	999,8	222,2	225,8
Kapitalstock per sysselsatt*, tkr	174,8	60,2	58,0
Antal företag		14 650	241

Anm: * Matchningsvariabel

[1] Kapitalstock mäts som materiella anläggningstillgångar i maskiner och inventarier.

[2] Uppgifter för hela företagsstocken avser år 2008, 2012 års priser

Källa: Tillväxtverket, Företagens ekonomi, SCB. Egna beräkningar.

Tillväxt- och lönsamhetsvariablerna beräknas i denna studie primärt på produktionsvärde snarare än förädlingsvärde, som i tidigare studier. Detta beror främst på att relativt många av de deltagande företagen har negativt förädlingsvärde under perioden innan programmet. Att begränsa studien enbart till företag som hade positivt förädlingsvärde innan de deltog i programmet skulle minska antalet deltagande företag ytterligare. Av de företag som deltagit i rådgivningsinsatserna har cirka 50 negativt förädlingsvärde året före insatsen.

Vidare används i matchning och analys enbart uppgifter från Företagens ekonomi. Detta innebär att matchningskvaliteten är något lägre i denna studie än i till exempel analysen av konsultcheckar (Tillväxtanalys 2012), eller Almi (Tillväxtanalys 2014). Antalet företag som deltagit i programmet och som ingår i analysen skulle minska ytterligare om använder ytterligare en datakälla.

5 Resultat

I tabell 5 presenteras medelvärden för utfallsvariablerna vid uppföljningstillfället, två år efter avslutat program. Efter programmet har både företag som deltog i programmet och företagen i jämförelsegruppen växt. Något fler företag som deltog i programmet har överlevt jämfört med företag i jämförelsegruppen. Produktions- och förädlingsvärde är högre bland de företag som deltog i programmet jämfört med företagen i jämförelsegruppen. Även antalet sysselsatta är högre bland företag som deltagit i programmet, medan kapitalintensiteten, mätt som kapitalstock per sysselsatt, är lägre i de företag som deltog i programmet jämfört med jämförelseföretagen. Produktionsvärde per sysselsatt är högre bland företag som deltagit än bland jämförelseföretagen.

Tabell 5: Deskriptiv statistik för utfallsvariablerna två år efter programmet. Genomsnitt, 2012 års priser.

Utfallsvariabel	Jämförelsegrupp	Deltagare
Överlevnad	78%	80%
Produktionsvärde	5 120,6	7 227,4
Förädlingsvärde	2 090,8	3 162,6
Antal anställda	3,5	4,7
Produktionsvärde per sysselsatt	1 272,6	1 678,2
Kapitalstock	195,4	300,9
Kapitalstock per sysselsatt	50,5	49,8

Källa: Företagens ekonomi, SCB, och Tillväxtverket. Egna beräkningar

För att fånga effekten av rådgivning på företagets tillväxt är det inte tillräckligt att jämföra genomsnitten mellan grupperna. Eftersom det är *tillväxten* i produktions- och förädlingsvärde som är utfallsvariabeln av intresse, är det även viktigt att beakta den kvarvarande obalansen mellan jämförelsegruppen och de företag som deltagit i programmet som matchningen inte kunde reducera. Dessutom har andra faktorer, inte minst förekomsten av andra selektiva företagsstöd, en potentiell inverkan på resultaten. Vi vill även kunna kontrollera för genomsnittliga skillnader i företagets tillväxttakt mellan företag som har en företagsledare med svensk eller utländsk bakgrund. Resultaten från denna analys presenteras i tabell 6. Detaljerade resultat återfinns i Appendix.

I första kolumnen i tabell 6 presenteras resultaten när företag som deltagit i programmet jämförs med liknande företag, och vi kontrollerar för skillnader i tillväxtmönster mellan företag ledda av företagsledare med svensk eller utländsk bakgrund. Företag som har deltagit i programmet har sju procent högre sannolikhet att överleva än jämförelseföretagen. Antalet sysselsatta har ökat med 18 procent mer i företag som deltog i programmet än i jämförelseföretagen. I övrigt finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan företag som deltagit och jämförelseföretagen. Produktions- och förädlingsvärde och kapitalstock har ökat med cirka 20 procent mer i företag som deltagit i programmet jämfört med liknande företag som inte deltagit, men dessa skillnader är inte statistiskt säkerställda. Det finns heller inga skillnader mellan företag som deltagit och jämförelseföretagen avseende tillväxt i produktivitet eller produktionsvärde per sysselsatt.

Tabell 6: Sammanfattning av resultat

Utfall	Med operativ företagsledare	Enbart företagskaraktäristika	Ad acta ^[1]
Överlevnad	7%	6%	12%
Produktionsvärde	21%	19%	24%
Förädlingsvärde	20%	16%	13%
Produktionsvärde per sysselsatt	3%	10%	3%
Produktivitet	-6%	5%	1%
Sysselsatta	18%	9%	21%
Kapitalstock	19%	11%	5%
Antal deltagande företag	241	302	240
Antal jämförelseföretag	14 650	45 173	103

[1]: Matchning sker endast på bransch, region och aktivitetshistoria. Obalansen i företagsstorlek mellan företag som fått rådgivning och jämförelsegruppen är liten. Resultat i fetstil är signifikant skilda från noll, med mindre än fem procents risk att säga att det finns en skillnad, när ingen skillnad finns. Resultat i kursiv är signifikant skilda från noll med mindre än tio procents risk att säga att det finns en skillnad, när ingen skillnad finns.

Källa: Företagens ekonomi, SCB, och Tillväxtverket. Egna beräkningar.

I den andra kolumnen i tabell 6 finns resultaten när de deltagande företagande matchas med jämförelseföretag enbart på företagskaraktäristika. Detta innebär att det bevaras fler företag som fått rådgivning i analysen, men det går inte att beakta systematiska skillnader i storlek och tillväxtmönster mellan företagare med svensk respektive utländsk bakgrund. Eftersom vi vet från tidigare forskning att det finns sådana systematiska skillnader, särskilt avseende sysselsättning i relation till verksamhetens omfattning, kan detta ha betydelse för resultaten.¹⁴

I denna modell finns inga statistiskt säkerställda skillnader mellan företag som deltagit i rådgivning och jämförelseföretagen. Magnituden på skillnaderna i överlevnad och tillväxt i produktions- och förädlingsvärde påverkas relativt lite av att inte beakta företagsledarens bakgrund. Däremot finner vi en större skillnad i tillväxt i produktionsvärde per sysselsatt mellan företag som deltagit och jämförelseföretagen, medan skillnaden i tillväxt i sysselsättning blir mindre om vi inte beaktar företagsledarens bakgrund. Med tanke på att företag som leds av operativa företagsledare med utländsk bakgrund har ett större fokus på sysselsättningstillväxt är detta konstraintuitivt. En möjlig tolkning av resultatet är att eftersom de företag som återförs i analysen är mycket små och därför har ett större fokus på produktionstillväxt.

Den tredje kolumnen i tabell 6 är jämförelsegruppen de företag som deltagit i utvärderingsfasen (fas 0) i projektet Ad acta. Detta är företag som troligen har tillväxtambitioner, men som deltagit enbart i den begränsade informationen och rådgivningen i Ad actas fas 0, men som inte deltagit i fördjupad rådgivning (vare sig i Ad acta eller i något annat projekt). Denna modell avser beakta den selektion som uppstår till följd av faktorer som påverkar beslutet att delta i programmet, men som inte går att observera i data. Hypotesen är att samtliga företag i denna grupp har ambitionen att växa, vilket leder till en bättre skattning av programmets faktiska effekt. Företag som deltagit i programmet har högre sysselsättningstillväxt än företag som endast fått ta del av en

¹⁴ Efendic (2012), Klinthäll och Urban (2011).

minimal rådgivningsinsats. I övrigt finns inga säkerställda skillnader mellan företag som fått fördjupad och minimal rådgivning. Detta tyder på att det är ambitionen att växa, snarare än programmet som leder till de uppskattade skillnaderna. Man bör dock beakta att företag som deltog i den minimala rådgivningen kan ha sökt och fått alternativ rådgivning, till exempel på den privata marknaden, om vilken vi inte har information.

Sammanfattningsvis verkar programmet ha en positiv inverkan på produktionsvärde och sysselsättning i företag som har deltagit. Företag som har fått rådgivning inom programmet har cirka 20 procent högre produktionsvärde än företag som inte deltagit. Den uppskattade effektstorleken beror i viss mån på hur många av de företag som fått rådgivning som ingår i analysen. Sysselsättningstillväxten är den målvariabel som påverkas mest av när de företag som inte har uppgift om operativ företagsledare exkluderas. Den stora majoriteten (85 procent) av dessa företag är soloföretag, vilka troligen har ett primärt fokus på produktionstillväxt snarare än sysselsättningstillväxt.

6 Avslutande diskussion

I denna studie har vi utvärderat Tillväxtverkets program för företagare med utländsk bakgrund. Ambitionen är att göra en effektutvärdering, det vill säga fastställa om företag som deltagit i programmet har högre chans att överleva och högre tillväxt och lönsamhet än företag som inte deltagit som en följd av att de deltagit i programmet.

Programmet utvärderas mot målen överlevnad och tillväxt i produktions- och förädlingsvärde, samt tillväxt i sysselsättning och kapitalstock. Målvariablerna är valda för att mäta företagets förmåga att generera inkomster för företagare och anställda. Ett annat mål är att företaget kan försörja fler personer, vilket innebär att även tillväxt i sysselsättning är en målvariabel.

Satsningen är uppdelad på ett antal olika projekt med lite olika inriktning och metod för rådgivning. I studien behandlas dock alla projekt som likvärdiga. Avsikten med studien är att effektutvärdera programmet som helhet. Den relativa framgången mellan projekt är därför inte en central fråga. Att vi inte jämför projekten beror på att det totala antalet företag som deltagit är relativt litet, och vissa av projekten har mycket få deltagare, vilket gör att ytterligare nedbrytningar till projektnivå inte är tillförlitliga. De slutsatser vi drar gäller således programmet som helhet. Närmare läsning av de uppföljningar som genomfördes på projektnivå kan ge vägledning i vilken rådgivningsform som varit framgångsrik på projektnivå.

Effekten skattas genom att jämföra överlevnad och tillväxt bland företag som deltagit med företag som liknade dessa företag året innan programmet startade. De företag som ingår i studien får inte ha fått annat offentligt stöd under två år innan programmet startar. Om företag som fått annat stöd ingår i studien, blir det osäkert om den effekt som mäts beror på programmet *Företagare med utländsk bakgrund* eller på något annat stöd företaget fått. De företag som ingår i jämförelsegruppen kan dessutom bara likna företag som deltagit i programmet med avseende på faktorer som går att observera i data, till exempel företagets storlek eller bransch. En viktig faktor i företagstillväxt är företagsledarens ambition att företaget ska växa, men detta går inte att observera i registerbaserade data. Därför bör man i strikt mening inte tala om resultaten som ”effekter”, utan om skillnader mellan företag som deltagit och jämförelseföretag.

Det finns inga statistiskt säkerställda skillnader i tillväxt i produktionsvärde, förädlingsvärde och produktionsvärde per sysselsatt mellan företag som deltagit i programmet och liknande företag som inte har deltagit. De företag som deltagit har större chans att överleva än jämförelseföretagen. Sysselsättningen växer mer i företag som deltagit i programmet än i liknande företag som inte deltagit i programmet. Detta antyder att den ökade inkomsten i högre utsträckning används för att sysselsätta fler, snarare än att höja uttaget av lön och näringsinkomst.

Om man inte beaktar företagsledarens bakgrund utan jämför företag enbart på företagskaraktäristika är resultaten ungefär desamma. Stora skillnader uppstår dock vad avser mått som involverar sysselsättning. När man inte beaktar företagsledarens bakgrund underskattas skillnaderna i sysselsättningstillväxt mellan företag som deltagit och jämförelseföretagen. Tillväxten i produktionsvärde per sysselsatt och produktivitetstillväxten överskattas när man inte beaktar företagsledarens bakgrund. Detta tyder på systematiska skillnader i hur företagen drivs och växer. När man inte beaktar

företagsledarens bakgrund kommer fler mycket små företag med i analysen, och dessa företag tenderar att växa enbart i termer av produktions- och förädlingsvärde.

En viss del av skillnaden mellan deltagande företag och jämförelseföretag kan hänföras till att deltagande företag har som ambition att växa. Detta är en mycket viktig faktor för att företaget faktiskt *ska* växa, åtminstone i termer av antalet sysselsatta och omsättning. När vi kontrollerar för detta genom att använda en jämförelsegrupp som tagit del av en begränsad del av insatsen förändras inte resultaten nämnvärt i storlek. Däremot försvagas resultatens signifikans, och slutsatsen är att det inte finns några skillnader i tillväxt och överlevnad mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretagen. Företag som deltagit i programmet har dock en högre tillväxt i sysselsättning än de företag som bara deltog i det begränsade programmet. Slutsatsen att programmet inte har någon effekt på tillväxt och överlevnad baseras dock på ett material som potentiellt kan innehålla jämförelseföretag som tagit del av annan rådgivning om vilken vi inte har information.

I programplanen definierades en målgrupp av företag som var mer etablerade än de företag som faktiskt deltagit projekten. De företag som ingår i analysen är ändå representativa för den ursprungliga målgruppen. Projektledarna som genomförde projekten angav en bred målgrupp bestående såväl blivande, nyblivna och erfarna företagare. De positiva, men inte statistiskt säkerställda resultaten i denna studie bör möjligen tolkas i relation till att den insats deltagarna fick ta del av, kanske inte nådde upp till den ambitionsnivå som ursprungligen fanns i programmet.

Insatser av denna typ har goda förutsättningar för att kunna utvärderas. En förutsättning för utvärderingar av tillräcklig styrka är att gruppen deltagare i den avsedda målgruppen är tillräckligt stor. De företag som deltog i insatsen i denna studie motsvarande inte i full utsträckning den målgrupp projektet avsåg nå. Antalet deltagande blev därför väl litet för statistisk analys. Liknande insatser genomförs inom ramen för projektet *Främja kvinnors företagande* under programperioden 2010-14. Omfattningen av det programmet torde innebära bättre förutsättningar för att utvärdera affärsutvecklingsprogram med rådgivning mot riktade målgrupper.

För att kunna göra bättre utvärderingar är det nödvändigt att kunna kontrollera för den potentiella selektionen som blir följd av att företag där ledningen har som ambition att företagen ska växa också har större sannolikhet att växa. Detta kan uppnås genom att få bättre förståelse och prediktionsförmåga avseende tillväxtambition i företagen, vilket skulle vara ett värdefullt tillskott till framtida liknande utvärderingar av stöd till företag. En annan väg är att redan i designen av programmen planera för utvärderingen, genom att till exempel tilldela resurser för övervakning och uppföljning även av en jämförelsegrupp. Ett av projekten i programmet hade det önskade upplägget, men tyvärr saknas den kompletterande information om alternativa insatser i denna grupp som hade varit önskvärd.

7 Referenser

- Andersson L och Hammarstedt M (2011): Invandrares egenföretagande – trender, branscher, storlek och resultat. *Ekonomisk Debatt*, 2011:2.
- Baycan-Levent, T och Nijkamp, P (2009): Characteristics of migrant entrepreneurship in Europe. *Entrepreneurship & Regional Development* 21(4), 375-397.
- Behrenz, L, Hammarstedt, M och Månsson, J (2007): Second-generation immigrants in the Swedish labour market. *International Review of Applied Economics* 21, 157–174.
- Blackwell, M, Iacus, S och King, G och Porro, G (2009): cem: Coarsened Exact Matching in Stata, *Stata Journal* 9(4), s 524-546.
- Casey, C (2014): Critical Connections: The Importance of Community-Based Organizations and Social Capital to Credit Access for Low-Wealth Entrepreneurs. *Urban Affairs Review*, s 366-390. doi:10.1177/1078087413508915
- Chand, M och Ghorbani, M (2011): National culture, networks and ethnic entrepreneurship: A comparison of the Indian and Chinese immigrants in the US, *International Business Review* 20(6), s. 593-606
- Efendic, N, Andersson, F.W, och Wennberg, K (2012): Tillväxt i företag ledda av personer med utländsk härkomst i Sverige. *Fokus på näringsliv och arbetsmarknad*, Hösten 2012, s 60-87, SCB, Örebro.
- Fairlie, R. W (2012): Immigrant Entrepreneurs and Small Business Owners, and their Access to Financial Capital. *Small Business Administration*.
- Hatzigeorgiou, A och Lodefalk, M (2011): Trade and Migration: Firm-Level Evidence (LONG VERSION), *Working Papers* 2011:6, Örebro University, School of Business. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264188167-en>
- Iacus, S M, King, G och Porro, G (2011): Causal Inference without Balance Checking: Coarsened Exact Matching, *Political Analysis* online August 23, 2011 doi:10.1093/pan/mpr01.
- Katila, S och Wahlbeck, Ö (2012): The role of (transnational) social capital in the start-up processes of immigrant businesses: The case of Chinese and Turkish restaurant businesses in Finland. *International Small Business Journal* 30, s. 294-309.
- Klinthäll, M och Urban, S (2010): Kartläggning av företagande bland personer med utländsk bakgrund i Sverige. I *Möjligheternas marknad. En antologi om företagare med utländsk bakgrund*. Tillväxtverket, Stockholm.
- Kontigo (2011): Utvärdering av programmet Företagare med utländsk bakgrund,
- Lundström, A, och Kremel, A (2011): Demands for Counselling Towards Surviving Business– A Role for Public Counseling. *Studies in Industrial Renewal* 329-342.
- Neville, F, Orser, B, Riding, A och Jung, O (2014): Do young firms owned by recent immigrants outperform other young firms?, *Journal of Business Venturing*, 29(1), s 55-71.
- Nutek (2008): *Program för företagare med utländsk bakgrund år 2008-2010*, Verket för näringslivsutveckling Nutek, Stockholm. Manuskript?

- Nutek (2008a): *Program för företagare med utländsk bakgrund år 2008-2010, Info 049-2008*, Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Stockholm.
- OECD/The European Commission (2013): *The Missing Entrepreneurs: Policies for Inclusive Entrepreneurship in Europe*, OECD Publishing.
- Proposition 2007/08:1: *Budgetpropositionen 2008*:
- Prescott C.E och Robinson, N.P (2011): Entrepreneurs because they are Immigrants or Immigrants because they are Entrepreneurs?: A Critical Examination of the Relationship between the Newcomers and the Establishment. *Journal of Entrepreneurship* 20, s. 33-53.
- Scott, D.W (2008): Histograms: Theory and Practice, i *Multivariate Density Estimation: Theory, Practice, and Visualization*, John Wiley & Sons, Inc, doi:10.1002/9780470316849.ch3.
- Tillväxtanalys (2011a): Utvärdering av statligt finansierad företagsrådgivning. Delrapport 1, *Tillväxtanalys WP/PM 2011:17*, Östersund.
- Tillväxtanalys (2012a): Företagsrådgivning i form av konsultcheckar. En effektutvärdering av konsultcheckar inom ramen för regionalt bidrag till företagsutveckling. *Tillväxtanalys WP/PM 2012:02*, Östersund.
- Tillväxtanalys (2012b): Utvärdering av Nyföretagarcentrums rådgivning till nystartade företag. *Tillväxtanalys WP/PM 2012:14*, Östersund.
- Tillväxtanalys(2011b): Effekter av företagsrådgivning – en forskningsöversikt. *Tillväxtanalys WP/PM 2011:30*, Östersund.
- Tillväxtverket (2010): Ad acta. Kvalificerad rådgivning för etablerade invandrarföretag. Slutrapport 10-12-20. Almi företagspartner, IFS rådgivning samt Tillväxtverket.
- Tillväxtverket (2011b): Program för företagare med utländsk bakgrund 2008-2010, Rapport, mars 2011, Dnr 011-2009-902632.
- Tillväxtverket (2012): Företagare med utländsk bakgrund: Företagens villkor och verklighet 2011, *Info 393*, Tillväxtverket, Stockholm.
- Wiklund, J, Davidsson, P och Delmar, F (2003): What do they think and feel about growth? An expectancy-value approach to small business managers' attitudes toward growth. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 27(3): 247–270.

Tekniskt appendix

Matchning

Matchningen är genomförd med ”coarsened exact matching” (cem), se Blackwell m.fl. (2008) och Iacus m.fl. (2011). I korthet innebär metoden att stratifiera valda variabler och sedan matcha på strata i stället för den ursprungliga variabeln. Denna matchningsmetod användes även i övriga studier i denna utvärdering, se Tillväxtanalys (2012) för en utförligare beskrivning.

Företag som deltagit i programmet matchades med företag som inte deltagit i detta program, eller tagit del av annat selektivt företagsstöd. Matchningen avser förhållandena i företaget året före företaget deltog ($t-1$). Företagen matchas exakt på första år för deltagande, om företaget var aktivt året före matchningsåret ($t-2$), län där företaget är registrerat, samt aktivitetsmönster under perioden ($t-2$) till t . Aktivitet klassades utifrån förekomsten i olika register: K anger att företaget lämnat kontrolluppgift, R att företaget finns som arbetsställe i den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS), vilket innebär att företaget är huvudsaklig inkomstkälla för någon. Företag som har en aktiv momsregistrering eller F-skattsedel finns i Företagens ekonomi och betecknas F . Företag som förekommer i samtliga register får aktivitetsstatus A, medan företag som inte återfinns i något av registren får aktivitetsstatus X. Aktiviteten under åren kombineras till en variabel, *status*, som tex är FAA för ett företag som finns i företagens ekonomi år $t-2$ och i såväl kontrolluppgiftregistret som RAMS och Företagens ekonomi år $t-1$ och året när de först deltar i programmet (t). Företagen matchas exakt på variabeln *status*. Vidare matchas företagen på en 10 klassers branschindelning, då den studerade perioden ligger precis i skiftet mellan olika näringsgrensindelningar.¹⁵

Företagen matchas även på antalet sysselsatta i en fyra klasser bred indelning: soloföretag (0 anställda), mikroföretag (1-9 anställda), småföretag (10-49 anställda), samt medelstora företag (50-249 anställda). Det finns inga företag med fler än 250 anställda som deltagit i programmet, varvid dessa företag exkluderas från jämförelsegruppen. Antal anställda avser uppgift om antalet anställda i Företagens ekonomi.

Vidare matchas företagen även med avseende på produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt. Kapitalstock mäts som det bokförda värdet av anläggningstillgångar i maskiner och inventarier. Kapitalstock per sysselsatt valdes framför den oviktade kapitalstocken för att minska skevheten i fördelningen. Både produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt följer approximativt en lognormal fördelning, och företagen delas in i 22 klasser med avseende på produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt.¹⁶

På grund av det relativt ringa antalet deltagare i programmet, har kraven på likhet i matchning avseende bransch och antalet anställda varit något lägre i denna studie än i övriga studier som ingår i denna utvärdering. Inga statistiskt säkerställda skillnader återstår mellan deltagande företag och kontrollgruppen återstår efter matchning och viktning. Vi kontrollerar även för den återstående obalansen i skattningarna av effekter.

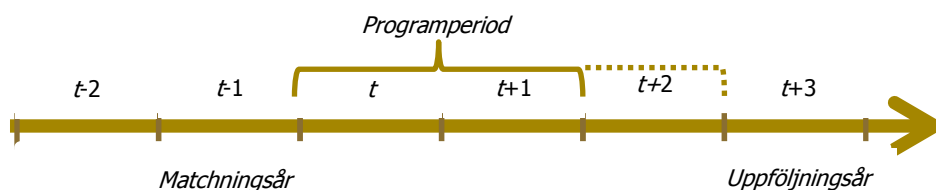
¹⁵ Företag som gick in i programmet 2008 har näringsgren definierad enligt SNI 2002 och företag som gick in i programmet 2009 indelas i branscher enligt SNI 2007.

¹⁶ Matchningskvaliteten kan förbättras genom att använda fler klasser för klassindelningen av kontinuerliga variabler, men detta leder till ett större bortfall av företag som deltar till vilket vi inte hittar ett jämförelseföretag. Se Tabell 15.

Skattningar

Företag som deltagit i programmet gick in i programmet år t . Dessa företag matchades med ett jämförelseföretag på företagets karaktäristika året innan de påbörjade programmet ($t-1$). Detta år kallas matchningsåret. Projekten pågick över två kalenderår, t och $(t+1)$, i två projektperioder, 2008-09 och 2009-10. Tolv företag deltog i programmet under två projektperioder, det vill säga tre kalenderår.

Samtliga företag följs upp tre år efter det första år de deltog i programmet ($t+3$). En dummyvariabel kontrollerar för de företag som deltog under två projektperioder och alltså följdes upp ett år efter de avslutade sin medverkan i programmet.

Figur 1: Tidslinje för utvärderingsperioden.

Skillnaden i tillväxt i produktionsvärde, förädlingsvärde, produktionsvärde per sysselsatt samt produktivitet skattas

$$\ln y_{it} = \alpha + \beta_1(D_{it} \cdot T_{it}) + \beta_2 D_{it} + \beta_3 T_{it} + \delta \mathbf{X}_{it}$$

Där y är den beroende variabeln av intresse, D är en dummyvariabel som tar värdet 1 om företag i deltagit i ett rådgivningsprojekt, och är 0 annars. T är en dummyvariabel som tar värdet 1 om observationen avser uppföljningsåret, och 0 om observationen avser matchningsåret. $\mathbf{X}$ är en uppsättning kontrollvariabler. Parametern β_1 utläses som skillnaden i genomsnittlig tillväxttakt mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretagen.

Regressionen skattas med viktad OLS. Vikterna kontrollerar för skillnader i jämförelsegruppens storlek mellan olika strata.¹⁷ Skillnaden i genomsnittlig tillväxttakt mellan företag som deltagit i programmet och företag i jämförelsegruppen fångas i parametern β_1 . Parametern mäter skillnader i genomsnittlig tillväxttakt mellan företag som deltagit i programmet jämfört med företag som inte deltagit, vilket tolkas som effekten av att delta i programmet. Resultaten presenteras i Tabell 8–Tabell 13.

Regression för skillnader i chansen att överleva till och med uppföljningsperioden presenteras i Tabell 14.

¹⁷ Vikten w för företag i i strata s i jämförelsegruppen är $(w_{is}|D=1) = \frac{m^C}{m^T} \cdot \frac{m_s^T}{m_s^C}$, där m^C är det totala antalet företag i kontrollgruppen m^T är antalet företag som deltagit, medan m_s^C och m_s^T är antalet företag i jämförelsegruppen och antalet deltagande företag i strata s .

Tabell 7: Variabelbeskrivningar

Variabel	Beskrivning
Rådgivning (<i>D</i>)	1 om företaget deltagit i ett projekt i programmet och tagit del av fördjupad rådgivning 0 annars
Efter (<i>T</i>)	1 om observationen avser uppföljningsperioden 0 annars
Deltar 3 år	1 om företaget deltagit i rådgivning under två projektperioder 0 annars
Startår 2008	1 om första år i programmet är 2008, och uppföljningsåret är 2011 0 annars
Andra selektiva stöd	1 om företaget fått andra selektiva företagsstöd med inriktning mot affärsutveckling 0 annars
Svensk bakgrund	1 om den operativa företagsledaren har två svenskfödda föräldrar 0 annars
Survivor	1 om företaget har positivt förädlingsvärde under uppföljningsåret 0 annars

Regressionsresultat

Tabell 8: Regressionsresultat. Beroende variabel är ln(produktionsvärde).

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	ln_pv	Std Err	ln_pv	Std Err	ln_pv	Std Err
Efter*Rådgivning	0,205	(0,165)	0,192	(0,160)	0,237	(0,282)
Rådgivning	0,159	(0,110)	-0,031	(0,106)	-0,084	(0,216)
Efter	-0,143	(0,025)	0,000	(0,013)	-0,016	(0,233)
Deltar 3 år	-0,655	(0,470)	-0,096	(0,427)	-0,088	(0,388)
Startår 2008	-0,587	(0,041)	0,054	(0,023)	0,394	(0,194)
Andra selektiva stöd * Efter	0,998	(0,601)	4,965	(0,213)	0,002	(0,004)
Andra stöd * rådgivning	(.)	(.)	-3,649	(0,692)	0,001	(0,004)
Svensk bakgrund	0,287	(0,031)				
Efter * Utländsk bakgrund	0,122	(0,045)				
Konstant	7,238	(0,033)	6,927	(0,016)	6,628	(0,223)
N	26 661		77 149		512	
R ²	12,7 %		13,2 %		36,4 %	

Dessutom ingår 20 länsdummissar och 9 branschdummissar som inte redovisas här

Tabell 9: Regressionsresultat: Beroende variabel är ln(produktionsvärde)

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	ln_pv	Std Err	ln_pv	Std Err	ln_pv	Std Err
Efter*Rådgivning	-0,056	(0,094)	0,046	(0,097)	0,010	(0,230)
Rådgivning	0,020	(0,062)	0,002	(0,064)	-0,006	(0,175)
Efter	-0,009	(0,014)	0,080	(0,008)	0,083	(0,189)
Sysselsatta	1,284	(0,007)	1,311	(0,005)	1,035	(0,088)
Kapitalstock	0,179	(0,003)	0,224	(0,002)	0,157	(0,029)
Deltar 3 år	-0,504	(0,266)	-0,256	(0,257)	-0,199	(0,317)
Startår 2008	-0,035	(0,023)	0,090	(0,014)	0,199	(0,159)
Andra selektiva stöd * Efter	0,252	(0,340)	-0,044	(0,129)	0,002	(0,003)
Andra stöd * rådgivning	(.)	(.)	0,285	(0,417)	-0,001	(0,004)
Svensk bakgrund	0,016	(0,017)				
Efter * Utländsk bakgrund	0,150	(0,026)				
_cons	5,259	(0,021)	5,034	(0,011)	5,510	(0,199)
N	26 661		77 149		512	
R ²	72,0 %		68,5 %		58,4 %	

Dessutom ingår 20 länsdummissar och 9 branschdummissar som inte redovisas här

Sysselsatta och kapitalstock är logaritmerade,

Sysselsatta mäts som antalet anställda (enligt företagets ekonomi) + 1 ,

Kapitalstock är bokfört värde av anläggningstillgångar i maskiner och inventarier + 1, dvs företagen antas ha en kapitalstock på minst 1 000 kr.

Tabell 10: Regressionsresultat. Beroende variabel är ln(Produktionsvärde per sysselsatt)

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	ln_prod	Std Err	ln_prod	Std Err	ln_prod	Std Err
Efter*Rådgivning	0,028	(0,108)	0,100	(0,112)	0,025	(0,237)
Rådgivning	0,071	(0,072)	-0,015	(0,075)	-0,028	(0,181)
Efter	-0,148	(0,016)	-0,057	(0,009)	-0,000	(0,195)
Deltar 3 år	-0,417	(0,308)	0,042	(0,299)	-0,029	(0,326)
Startår 2008	-0,208	(0,027)	0,164	(0,016)	0,316	(0,163)
Andra selektiva stöd * Efter	0,554	(0,394)	2,028	(0,149)	0,002	(0,004)
Andra stöd * rådgivning	(.)	(.)	-1,316	(0,485)	-0,001	(0,004)
Svensk bakgrund	0,119	(0,020)				
Efter * Utländsk bakgrund	0,143	(0,030)				
Konstant	6,217	(0,021)	6,046	(0,011)	5,998	(0,187)
N	26 661		77 149		512	
R ²	10,7 %		12,4 %		25,1%	

Antalet sysselsatta beräknas som antalet anställda (enligt Företagens ekonomi) + 1.

Dessutom ingår 20 länsdummissar och 9 branschdummissar som inte redovisas här

Tabell 11: Regressionsresultat. Beroende variabel är ln(Förädlingsvärde)

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	ln_fv	Std Err	ln_fv	Std Err	ln_fv	Std Err
Efter*Rådgivning	0,201	(0,170)	0,158	(0,169)	0,129	(0,292)
Rådgivning	0,131	(0,113)	-0,054	(0,113)	-0,065	(0,232)
Efter	0,018	(0,025)	0,097	(0,014)	0,038	(0,241)
Deltar 3 år	-0,434	(0,482)	-0,228	(0,449)	-0,234	(0,414)
Startår 2008	-0,559	(0,041)	-0,069	(0,024)	0,073	(0,202)
Andra selektiva stöd * Efter	0,613	(0,593)	4,618	(0,212)	-0,004	(0,004)
Andra stöd * rådgivning	(.)	(.)	-3,662	(0,688)	0,008	(0,005)
Svensk bakgrund	0,313	(0,031)				
Efter * Utländsk bakgrund	0,087	(0,046)				
Konstant	6,460	(0,033)	6,300	(0,017)	5,870	(0,240)
N	24 997		69 332		446	
R ²	9,5 %		8,9 %		29,7%	

Dessutom ingår 20 länsdummissar och 9 branschdummissar som inte redovisas här

Tabell 12: Sysselsättning

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	ln_anst	Std Err	ln_anst	Std Err	ln_anst	Std Err
Efter*Rådgivning	0,177	(0,089)	0,092	(0,078)	0,211	(0,128)
Rådgivning	0,088	(0,059)	-0,016	(0,052)	-0,057	(0,098)
Efter	0,006	(0,013)	0,057	(0,006)	-0,016	(0,106)
Deltar 3 år	-0,238	(0,253)	-0,138	(0,209)	-0,059	(0,176)
Startår 2008	-0,379	(0,022)	-0,110	(0,011)	0,078	(0,088)
Andra selektiva stöd * Efter	0,444	(0,324)	2,937	(0,104)	-0,000	(0,002)
Andra stöd * rådgivning	0,000	(.)	-2,333	(0,338)	0,002	(0,002)
Svensk bakgrund	0,168	(0,017)				
Efter * Utländsk bakgrund	-0,020	(0,024)				
Konstant	1,021	(0,018)	0,881	(0,008)	0,630	(0,101)
N	26 661		77 149		512	
R ²	12,5 %		10,7 %		30,5 %	

Dessutom ingår 20 länsdummissar och 9 branschdummissar som inte redovisas här

Tabell 13: Kapitalstock

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	In_anlt	Std Err	In_anlt	Std Err	In_anlt	Std Err
Efter*Rådgivning	0,185	(0,210)	0,114	(0,186)	0,050	(0,384)
Rådgivning	0,144	(0,140)	-0,055	(0,123)	-0,123	(0,294)
Efter	-0,785	(0,031)	-0,690	(0,015)	-0,525	(0,317)
Deltar 3 år	0,862	(0,597)	1,525	(0,495)	1,097	(0,529)
Startår 2008	-0,363	(0,052)	0,485	(0,027)	0,721	(0,264)
Andra selektiva stöd * Efter	0,984	(0,764)	5,181	(0,247)	0,002	(0,006)
Andra stöd * rådgivning	0,000	(.)	-3,914	(0,801)	0,001	(0,006)
Svensk bakgrund	0,310	(0,039)				
Efter * Utländsk bakgrund	-0,011	(0,058)				
Konstant	3,727	(0,041)	3,301	(0,018)	2,959	(0,303)
N	26 661		77 149		512	
R ²	14,3 %		15,1 %		29,9%	

Dessutom ingår 20 länsdummissar och 9 branschdummissar som inte redovisas här

Överlevnad

Skillnader i sannolikheten att företaget överlever mellan företag som deltagit i programmet och jämförelseföretag skattas med en viktad probit, där den beroende variabeln är 1 om produktionsvärdet är positivt under uppföljningsåret.

$$P(S = 1) = \Phi(\mathbf{X}_i\beta)$$

$$\mathbf{X}_i\beta = \alpha + \beta_1 D + \beta_2 Anst_0 + \delta \mathbf{X}_{it}$$

I skattningen har vi kontrollerat för företagets storlek (i antal anställda) under matchningsåret, men även om företaget fått andra selektiva stöd under eller efter programmet, om den operativa företagsledaren har svensk eller utländsk bakgrund, samt en dummy för uppföljningsår (1 om uppföljningsåret är 2011). Dessutom kontrolleras för variationer i överlevnad mellan regioner (län) och branscher. Observationer i kontrollgruppen viktas för att beakta skillnaden i jämförelsegruppens storlek mellan olika strata. Regressionsresultaten presenteras i tabell 14.

Tabell 14: Regressionsresultat probit. Beroende variabel är *Survivor*. Genomsnittlig marginaleffekt.

	Med operativ företagsledare		Enbart företagskaraktäristika		Ad acta	
	<i>Survivor</i>	Std Err	<i>Survivor</i>	Std Err	<i>Survivor</i>	Std Err
Rådgivning	0,073	(0,044)	0,055	(0,038)	0,118	(0,142)
Antal sysselsatta <i>t</i> -1	0,039	(0,020)	0,090	(0,025)	0,158	(0,094)
Andra selektiva stöd efter <i>t</i>	-0,047	(0,179)	0,240	(0,185)	-0,942	(0,341)
Svensk bakgrund	0,063	(0,031)				
Startår <i>t</i> =2008	0,016	(0,040)	0,051	(0,029)	1,021	(0,242)
N	14 891		45 475		264	
PR2						

Standardfel inom parentes

Dessutom ingår dummis för bransch (10 grupper) och region (län).

Känslighetsanalys

Känslighetsanalysen är fokuserad på konsekvensen av matchningsprocessen på bortfallet av företag som deltagit, för vilka det inte går att hitta ett jämförelseföretag.

I matchningsprocessen finns en avvägning mellan matchningskvaliteten och bortfallet av företag som deltagit i programmet till följd av att ett jämförelseföretag inte kan identifieras. En bättre matchningskvalitet leder till ett större bortfall av företag till följd av att det inte går att hitta jämförelseföretag, men samtidigt mindre återstående obalans mellan deltagande företag och jämförelseföretag. Av tabell 15 framgår matchningskvalitet och bortfall av deltagande företag vid olika metoder för matchning av de kontinuerliga variablerna produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt.

Både produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt är approximativt lognormalfördelade. Matchning sker därför på den logaritmerade variabeln, som då är approximativt normalfördelad. Ett vanligt sätt att klassindela en normalfördelad variabel är att dela in data i k klasser av lika bredd, där antalet klasser beror på antalet observationer, n , och ges av Sturges (1926) regel:

$$k = 1 + \log_2 n$$

Om det finns skevhet i data, så kan antalet klasser behöva ökas något för att beakta detta. Doane (1976) föreslår att antalet klasser ökas till:

$$k = 1 + \log_2 n + \log_2 \left(1 + \gamma \sqrt{\frac{n}{6}} \right)$$

Där γ är det standardiserade måttet på skevheten i fördelningen.¹⁸ Enligt Sturges regel ska de kontinuerliga variablerna i våra data delas in i 20 klasser. Om antalet klasser i stället beräknas enligt Doanes anpassade mått för skeva fördelningar, bör produktionsvärde delas in i 22 eller 23 klasser och kapitalstock per sysselsatt i 24 eller 25 klasser.

¹⁸ Se tex. Scott (2008).

Tabell 15: Matchningskvalitet och bortfall vid val av olika metoder för klassindelning av kontinuerliga matchningsvariabler.

Metod för klassindelning	Antal jämförelseföretag	Deltagare	Matchningskvalitet	β_1	P
Utan matchning	575 501	259	1,00		
10 klasser	51 375	252	0,97	0,212	0,174
15 klasser	28 432	249	0,93	0,227	0,157
18 klasser	22 468	244	0,91	0,257	0,107
Sturges (normal)	15 247	239	0,86	0,227	0,165
22 klasser	14 650	241	0,86	0,206	0,212
25 klasser	11 709	235	0,81	0,164	0,315
Variabel klassbredd	8 114	217	0,53	0,166	0,382

Matchningskvalitet avser multivariat distans i den aktuella matchade populationen jämfört med den omatchade population. Ju lägre värde, desto bättre är matchningen.

β_1 är skattning av effektstorlek med avseende på skillnad i produktionsvärde i den aktuella matchade populationen.

För att hitta en bra matchning där antalet observationer av deltagande företag har vi studerat konsekvensen av olika klassbredd på bortfallet av deltagande företag och konsekvensen för de skattade resultaten. Konsekvenserna av olika metoder för klassindelning på matchningskvalitet, antalet bevarade observationer och konsekvensen för skattade resultat sammanfattas i tabell 15.

En grov indelning, där företagen matchas på en relativt grov indelning i tio storleksklasser med avseende på produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt, ger ett relativt litet bortfall på 7 företag där det inte går att finna ett passande jämförelseföretag. Ett antagande om normalfördelade variabler ger ett bortfall på 20 företag. En liten utökning av antalet klasser för att beakta att variablerna inte är perfekt normalfördelade, utan karaktäriseras av en viss skevhet, leder till ett bortfall på 18 företag. De resultat som redovisas i rapportens huvuddel avser matchning där produktionsvärde och kapitalstock per sysselsatt delas in 22 klasser. Denna klassindelning ger en något bättre matchningskvalitet jämfört med Sturges regel, och bevarar fler observationer av deltagande företag.

Det är tydligt att vilka observationer som bevaras har betydelse för resultaten. Vilken man ska välja är inte uppenbart. Resultaten tycks vara relativt robusta för förändringar i matchningsstrategier, även om mer strikta matchningskriterier ger något lägre effektstorlek.

Tillväxtanalys, myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, är en gränsöverskridande organisation med 60 anställda. Huvudkontoret ligger i Östersund och vi har verksamhet i Stockholm, Brasilia, New Delhi, Peking, Tokyo och Washington D.C.

Tillväxtanalys ansvarar för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och därigenom medverkar vi till:

- stärkt svensk konkurrenskraft och skapande av förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag
- utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft, hållbar tillväxt och hållbar regional utveckling

Utgångspunkten är att forma en politik där tillväxt och hållbar utveckling går hand i hand. Huvuduppdraget preciseras i instruktionen och i regleringsbrevet. Där framgår bland annat att myndigheten ska:

- arbeta med omvärldsbevakning och policyspaning och sprida kunskap om trender och tillväxtpolitik
- genomföra analyser och utvärderingar som bidrar till att riva tillväxthinder
- göra systemutvärderingar som underlättar prioritering och effektivisering av tillväxtpolitikens inriktning och utformning
- svara för produktion, utveckling och spridning av officiell statistik, fakta från databaser och tillgänglighetsanalyser

Om PM-serien: Exempel på publikationer i serien är metodresonemang, delrapporter och underlagsrapporter.

Övriga serier:

Rapportserien – Tillväxtanalys huvudsakliga kanal för publikationer.

Statistikserien – löpande statistikproduktion.

Svar Direkt – uppdrag som ska redovisas med kort varsel.